

MARIO BANOŽIĆ MINISTAR OBRANE O NABAVCI BORBENIH AVIONA

Nikad nije naj za trošak nabavke avio to je strateški projekt

Aktualni postupak nabave posljednja je prilika za spašavanje komponente Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i nadzora te suvereniteta nad hrvatskim nebom, što je definirano i u Ustavu RH. Resursi MIG-ova nam ističu krajem 2024. godine. S istjecanjem materijalnih resursa izgubili bi određenu borbenu sposobnost i smatram da to nije dobro. Ne možemo dopustiti da nam hrvatsko nebo čuvaju saveznici, odnosno partneri poput Italije ili Mađarske

Tihana TOMIČIĆ
Snimio Davor KOVAČEVIĆ

Jedan od trenutno najvećih projekata aktualne hrvatske Vlade jest nabavka novih borbениh aviona, o čemu smo razgovarali s ministrom obrane Marijom Banožićem.

No, tema je i općenito stanje u resoru, ali i stanje u slavanskom HDZ-u, budući da je Banožić preuzeo upravljanje vukovarsko-srijemskim HDZ-om.

U trenutku kad ovaj naš razgovor bude objavljen, u subotu 12. prosinca, bit će pri kraju evaluacija međuresornog povjerenstva, koje daje svoju ocjenu o ponudama za nabavku borbениh aviona za HV. Kako je poznato, vodi se borba između novog američkog F-16 Block 70/72 i švedskog JAS 39 Gripena te rabljenih francuskog F3R Rafale i izraelskog F-16 Block 30. Možete li ukratko navesti koje bi bile prednosti, a koje mane svake od tih ponuda, odnosno samih zrakoplova?

- Danas je završio proces validacije i evaluacije ponuda nabave višenamjenskog borbеноg aviona koji će rezultirati izradom Studije izvedivosti. Studija predstavlja završni prijedlog opremanja najpovoljnijom opcijom višenamjenskog borbеноg aviona radi procesa donošenja odluke na državnoj i političkoj razini. Što se tiče prednosti i mana pojedinih ponuda, sačekajmo konačnu odluku Vlade RH. Naime, Meduresorno povjerenstvo predložiti će Vladi najpovoljniju opciju opremanja višenamjenskog borbеноg aviona.

Posljednja prilika

Za razliku od prethodnih pokušaja, ovog puta posebno će se valorizirati ponude novih i ponude rabljenih aviona. Ranije je bilo i neugodnih afera koje su pratile ove natječaje.

- Ne bih ulazio u ocjenjivanje pristiglih ponuda. To je posao Meduresornog povjerenstva, čiji rad ovim putem i pohvaljujem, jer su se za cijelo vrijeme ovoga procesa uistinu profesionalno i odgovorno odnosili prema cijelom postupku. U ovom procesu nije bilo neugodnih afera i u medijima nije bilo kontaminacije niti jedne ponude. Svi članovi Meduresornog povjerenstva, Ministarstvo obrane i Hrvatska

vojska profesionalno su odradili ovaj posao i ovaj naš proces nabave višenamjenskog borbеноg aviona može biti samo primjer ostalim zemljama.

Prema procjenama upućenih, najbliže smo najavi francuskih aviona. I francuska ministrica obrane bila je u Hrvatskoj i razgovarala s premijerom i s vama o tome. Je li točno da je za nas ta ponuda najprihvatljivija, što ne bi bilo čudno ako znamo politički kontekst i činjenicu da bi se pritom zapravo radilo o proizvodu EU-a, čime bi Hrvatska praktički učvrstila svoj položaj unutar EU-a? Čemu ste najskloniji?

- Najskloniji sam najboljoj ponudi. Sve ponude bit će jednako tretirane. Što se tiče posjeta francuske ministrici Oružanih snaga gospođe Parly,

on je bio planiran puno prije. Njezin dolazak nije bio vezan isključivo za nabavu aviona. Razgovarali smo o bilateralnoj obrambenoj suradnji dviju zemalja, pri čemu je izražena želja za intenziviranje buduće suradnje na području obrane i sigurnosti, a posebno u kontekstu novih europskih obrambenih inicijativa. Također na sastanku je istaknuto da Europski višegodišnji financijski okvir predviđa sedam milijardi eura za Europski obrambeni fond, što je hrvatska strana ocijenila kao priliku za suradnju francuskih i hrvatskih tvrtki. Teme su bile i trenutna pandemija COVID-19 i predsjedanje Hrvatske vijećem EU-a.

Koja je cijena koju Hrvatska za ovaj aranžman, ma o kojem se dobavljaču radilo, može platiti? Govori se o cijeni od oko milijardu eura, može li to Hrvatska u ovom trenutku financijski podnijeti? Koliko je to ekonomski opravdano za Hrvatsku u ovom trenutku? Kako građanima objasniti opravdanost ovog posla? Naime, radi se o 12 aviona.

- A gledajte, nikada nije pravi trenutak. Svjesni smo teške ekonomske situacije ne samo u Hrvatskoj nego i u cijelome svijetu, ali siguran sam da će se pronaći optimalno rješenje. Zbog približavanja kraja životnog vijeka postojećih MiG-ova, aktualni postupak nabave, posljednja je prilika za spašavanje komponente Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i nadzora te suvereniteta nad hrvatskim nebom, što je definirano i u Ustavu RH. Resursi MIG-ova nam ističu krajem 2024. godine. S istjecanjem materijalnih resursa izgubili bi određenu borbenu sposobnost i smatram da to nije dobro. Ne možemo dopustiti da nam hrvatsko nebo čuvaju saveznici, odnosno partneri poput Italije ili Mađarske. Svi jako dobro znamo našu povijest i na koji smo način, s kojim resursima i s kako skromnom opremom i naoružanjem stvorili Hrvatsku. Zato smatram da su nam višenamjenski borbени avioni neophodni radi cjelovitosti Hrvatske vojske i sigurnosti hrvatskih građana. Vjerujem da ćemo unatoč teškoj gospodarskoj situaciji znači sredstva, nabaviti avione i da će oni biti na ponos Hrvatskoj vojsci i svim njenim građanima.

Kako je poznato, predsjednik Milanović je javno navijao za američku ponudu. Koliko će to utjecati na

Ustrojavanje Sveučilišta obrane i sigurnosti na kojem ćemo razvijati svoje kadrove te raditi na istraživanju i razvoju, smatram važnim ne samo za Hrvatsku vojsku, nego i za cjelokupno gospodarstvo

donošenje odluke - odnosno, tko zapravo donosi konačnu odluku, možete li to za javnost pojasniti. Očekujete li da će to ići »glatko«?

- Svi sudionici u procesu nabave višenamjenskog borbеноg aviona bit će izvješteni. Cijeli proces uključuje mišljenje Odbora za obranu Hrvatskog sabora i Vijeća za obranu, ali konačnu odluku donosi Vlada Republike Hrvatske.

Odlučuje Vlada

U kojoj mjeri na zbivanja u Oružanim snagama može predsjednik Republike utjecati?

- Predsjednik je vrhovni zapovjednik Oružanih snaga Republike Hrvatske sukladno svojim ovlastima propisanim Ustavom i zakonom iz područja obrane.

Istrage o nesrećama pri završetku

Da se vratimo na jednu stariju temu: gdje su zapele istrage za slučajevima pada helikoptera Kiowe i aviona Zlin, jesmo li imali američku pomoć za to, i kad možemo očekivati nalaze?

- Istrage Povjerenstva MORH-a zrakoplovnih nesreća helikoptera Kiowa i aviona Zlin u završnim su fazama. Tijekom tog postupka u slučaju helikoptera, na temelju do sada prikupljenih i analiziranih činjenica utvrđeno je kako je helikopter bio ispravan, održavan i certificiran u skladu s tehničkim i operativnim pravilima.

Realno, Hrvatska bi s prvim od tih aviona raspolagala tek 2024. godine. Procesi su dosta dugi. Kad će konačna odluka?

- Nastavak procesa donošenja odluke na državnoj i političkoj razini očekuje se početkom sljedeće godine te uključuje mišljenje Odbora za obranu Hrvatskog sabora i Vijeća za obranu te odluku Vlade Republike Hrvatske o najpovoljnijoj ponudi za višenamjenski borbено avion. Nakon donošenja odluke Vlade Republike Hrvatske, počinje provedba svih potrebnih radnji u vezi sklapanja *Government to Government (G2G)* ugovora o nabavi višenamjenskog borbеноg aviona između Republike Hrvatske i odabranog ponuditelja. S obzirom da je riječ o malo složenijem pravnom procesu koji će potrajati otprilike do osam mjeseci, vjerujem da ćemo ugovor potpisati do kraja 2021. godine.

Dugoročni planovi

Mnogi kažu da, s obzirom na to da nemate duže iskustvo u sektoru obrane, utjecaj na resor još uvijek imaju ljudi koji su bliski bivšem ministru Krstičeviću. Što im možete odgovoriti?

- Ne bih se s tim složio. Smatram da su moja struka i moje dosadašnje profesionalno i životno iskustvo dobri temelji za nastavak rasta i razvoja Hrvatske vojske te kvalitetno i uspješno vođenje Ministarstva obrane. Biti ministar obrane nije samo čast, već i obveza. Funkcija ministra obrane izrazito je odgovorna. Treba ulagati ogroman trud, rad i energiju da bi sustav funkcionirao, ali na to sam spreman. Hrvatska vojska danas je organiziran i razvijen sustav. Moja uloga je osigurati da se taj sustav i dalje razvija. To se prije svega odnosi na nastavak jačanja Hrvatske vojske, na nastavak započetih procesa opremanja i

Smatram da su moja struka i moje dosadašnje profesionalno i životno iskustvo dobri temelji za nastavak rasta i razvoja Hrvatske vojske te kvalitetno i uspješno vođenje Ministarstva obrane. Biti ministar obrane nije samo čast, već i obveza. Funkcija ministra obrane izrazito je odgovorna. Treba ulagati ogroman trud, rad i energiju da bi sustav funkcionirao, ali na to sam spreman

AVIONA, STANJU U ORUŽANIM SNAGAMA I HDZ-U U SLAVONIJI

bolji trenutak

bona, ali ove Vlade

Vukovarsko-srijemska županija ima velike potencijale

I jedno političko pitanje: pobijedili ste oporbu na unutarstranačkim izborima u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Kakve su tamo ambicije HDZ-a? Bit će dosta teško odnijeti pobjedu na terenu koji je u velikoj mjeri pod utjecajem Domovinskog pokreta, a nije za prekriziti ni kandidata SDP-a, ako to bude Željko Sabo. Tko su kandidati za Grad Vukovar i Vukovarsko-srijemsku županiju i koji je izborni cilj za lokalne izbore?

- U ovom trenutku su nam prioritet aktivne pripreme za lokalne izbore, koji su u svibnju sljedeće godine. Trebamo prionuti poslu, osnažiti stranku i vratiti na onaj put na kojem je nekada bila. A to prije svega znači da trebamo vratiti mlade i pouzdane ljude, sve one koji žele dati svoj doprinos, koji imaju energije, vizije, rješenja i sposobnosti rješavati probleme. Županiji treba osvježenje i novi smjer. Građanima treba vratiti vjeru u vlastite snage i dostojanstvo, trebaju dobiti priliku koju zaslužuju. Zato ću učiniti Vukovarsko-srijemsku županiju županijom koja će se još brže razvijati, ljudi kvalitetnije živjeti, smanjiti nezaposlenost, podići životni standard. Radit ću na projektima jer županiji trebaju kvalitetni projekti koji će biti usmjereni prema gospodarstvu i kulturi, radit ću na gospodarskom rastu i razvoju, društvenoj uključenosti i solidarnosti, novim radnim mjestima i demografskoj obnovi jer to građani ove županije zaslužuju. Vukovarsko-srijemska županija i Vukovar imaju sposobne, kvalitetne i obrazovane ljude, ljude s idejama i planovima, ljude koji su spremni raditi i stvarati i koji žele dati doprinos poboljšanju kvalitete života u županiji. Siguran sam kako će HDZ iznjedrati najkvalitetnije kandidate.

modernizacije kao i ulaganja u ljude koji su ključni u svakoj organizaciji. Svim izazovima koji su preda mnom pristupam predano i profesionalno i smatram da zajedno sa svojim timom uspješno vodim ministarstvo.

S obzirom da ste »novi« u resoru, što su vaši projekti za ove naredne tri i pol godine?

- Projekata ima nekoliko. Prije svega to je realizacija nabave višenamjenskog borbenog aviona. Kao što sam već spomenuo, svjestan sam da za nabavu višenamjenskog borbenog

aviona ovo možda nije najbolji trenutak, ali ovakva nabava bi se i u najboljoj gospodarskoj situaciji uvijek promatrala kao trošak. Volio bih da se taj projekt realizira, ne zbog sebe i svoga uspjeha kao ministra, nego uspjeha Hrvatske vojske, Vlade.

Drugi projekt je izrada novog Dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga. On je u završnoj fazi izrade i donijet ćemo ga sljedeće godine za razdoblje 2022.-2032. godine. Osnovni pristup izradi novog DPR-a je da treba biti realan, odnosno provediv. U izradi je finalizacija liste projekata koji će biti razvrstani prema prioritetima i s alociranim financijskim sredstvima. U svakom slučaju, cilj nam je napraviti što realniji dokument kojim će biti utvrđena dugoročna projekcija razvoja potrebnih sposobnosti i definirani resursi za njihovu realizaciju. Novi DPR biti će referentni dokument za sve buduće planove opremanja i modernizacije. Tu svakako moram spomenuti i ustrojavanje Sveučilišta obrane i sigurnosti na kojem ćemo razvijati svoje kadrove te raditi na istraživanju i razvoju, što smatram važnim ne samo za Hrvatsku vojsku, nego i za cjelokupno gospodarstvo.

U ovom procesu nije bilo neugodnih afera i u medijima nije bilo kontaminacije niti jedne ponude. Svi članovi Međuresornog povjerenstva, Ministarstvo obrane i Hrvatska vojska profesionalno su odradili ovaj posao i ovaj naš proces nabave višenamjenskog borbenog aviona može biti samo primjer ostalim zemljama

